

Kunta-alan työmarkkinoiden ajankohtaiskatsaus

Kainuun maakuntatilaisuus 26.9.2019
KT kehittämispäällikkö Sirpa Sivonen

KT *Kuntatyönantajat*

Lähtökohtia ja toimintaympäristöä

- Suomen talouden kasvuennusteita on alennettu ja työllisyyden myönteinen kehitys on pysähtynyt
- Julkisen talouden kestävyysvaje (3-4 %) on edelleen suuri
- Kuntatalouden tilanne jatkuu kireänä ja alijäämäisenä, mistä kertovat mm. lisääntyneet yt-neuvottelut
- Viime vuosina tehdyt työmarkkinaratkaisut ml. eläkesopimus ovat edistäneet kilpailukykyä, työllisyyttä ja julkisen talouden tilaa
- Kikyn positiiviset vaikutukset työllisyyteen ovat vastanneet suunnilleen työmarkkinakeskusjärjestöjen arvioita
- Seuraava sopimuskierrös käydään liitto- ja toimialakohtaisten neuvottelujen pohjalta
- Eri toimialojen neuvottelujen aikajana on pitkä

Kunta-alan neuvotteluasetelmista

- Kaikki kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 saakka
- Määräaikainen työ- ja virkaehtosopimus lomarahaleikkauksista päättyy 30.9.2019
- Kikyn vuosittaisen työajan pidennyksistä on sovittu kunta-alan työ- ja virkaehtosopimuksissa
- Seuraava neuvottelukierros käydään nykyisen kunta-alan sopimusjärjestelmän pohjalta
- Liittokierroksen päänavauksella on ollut yleensä suuri merkitys ns. yleisen linjan muodostumiseen
- Kunta-alalla käydään tällä hetkellä neuvotteluita sekä tehdään taloudellisia ja muita selvityksiä jatkuvan neuvottelun periaatteella toimivissa työryhmissä
- On välttämätöntä jatkaa kustannustasoltaan maltillisia työmarkkinasopimuksia, jotka parantavat työllisyyttä, kilpailukykyä ja julkisen talouden tilaa

Rinteen hallituksen kolmikantavalmistelu (1/2)

- Kolmikantavalmistelun piiriin tulevien asioiden osuus lisääntyy. KT toimii tällä hetkellä työmarkkinakeskusjärjestönä yli 100:ssa kaksi tai kolmikantaisessa työryhmässä tai organisaatiossa kuntatyönantajien edunvalvojana.
- Työllisyysasteen nostaminen 75%:iin:
  1. Työvoimapolitiikan palvelurakenne
  2. Palkkatuki ja etuudet
  3. Työkyvyn edistäminen ja osatyökykyisten työllistäminen
  4. Osaaminen ja työmarkkinoiden kohtaanto
  5. Työperäinen maahanmuutto ja kotouttaminen
  6. Työlainsäädäntö ja sen sääntelytyöryhmä
  7. Paikallinen sopiminen

Rinteen hallituksen kolmikantavalmistelu (2/2)

- Työelämlainsäädäntö: perhevapaa uudistus, vuosilomalaki, opintovapaa, samapalkkaohjelma, palkka-avoimuus, yt-lain uudistaminen, nollatuntisopimukset, syrjinnän ehkäisy, työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, osaamisen kehittäminen työelämässä jne.
- Sote –uudistukseen liittyvä lainsäädäntö
- Hoiva- ja muuta henkilöstöä koskevat henkilöstömitoitukset
- Yksityisen ja kunta-alan eläkejärjestelmien yhdistäminen
- Muuta:
  - Työttömyysvakuutusmaksu alenee yhteensä 0,5 % ensi vuonna Työllisyysrahaston päätöksen mukaan.
  - Aikuiskoulutustukilain uudistusesityksen valmistelu loppusuoralla.

Poimintoja talousarvioesityksestä 2020

- Valtionosuuksien lisäys ja lisätalousarvio (237 milj. euroa) helpottavat mutta eivät ratkaise kuntatalouden alijäämäisyyttä
- Uusiin tehtäviin ja velvoitteisiin täysimääräinen valtionosuus, kattaako todelliset kustannukset?
- 25-kohdan lista työllisyystoimista. Pääosa toimista on kolmikantaisessa valmistelussa. Työllisyyden kuntakokeilut jatkuvat, palkkatuen käyttöä yksinkertaistetaan, työperäisen maahanmuuton lupia nopeutetaan, jne.
- Hallitusohjelman henkilöstömitoituksia, hoitotakuita, oppivelvollisuutta jne. lähdetään toteuttamaan

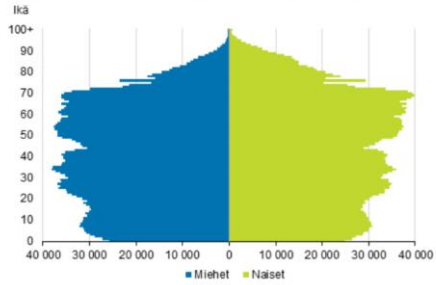
Hallitusohjelmakirjausten kustannus- ja henkilöstövaikutusarvioita kunta-alalla

- Hallitusohjelmakirjausten kustannus- ja henkilöstövaikutuksia siltä osin kun näitä on ollut tällä hetkellä mahdollista tehdä.
- Hallitusohjelmassa on myös muita kuntien ja kuntayhtymien työvoimakustannuksia ja muita kustannuksia koskevia kirjauksia.
- Tiivistetysti:
  - 6000 ammattihenkilöä (2500 hoitajaa, 1450 lääkäriä, 1250 opettajaa, 500 lastenhoitajaa, 250 lastentarhanopettajaa)
  - Työvoimakustannukset +380 milj. €, nousua 1,8 % suhteessa kunta-alan palkkasummaan (hallitusohjelmassa varattu näille 231 milj. €)
  - Lisäksi hallitusohjelman mukaan pysyviä kustannuksia 260 milj. € ja kertaluontoisia kustannuksia 103 milj. €, joiden henkilöstövaikutuksia ei ole vielä voitu arvioida.

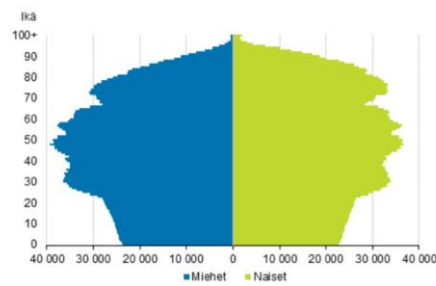
Nykytila: TEM 3/2019: sote **6982** ja tuki –palvelut **7681** avointa työpaikkaa (sis. yksityinen ja julkinen).
HO /TA2020 toteutuksen valmistelu: **6000** ammattihenkilöä lisää.

Sote määräaikaisia/sijaisia vuosittain **n.60 000**.
KT palkkatilasto 2018.

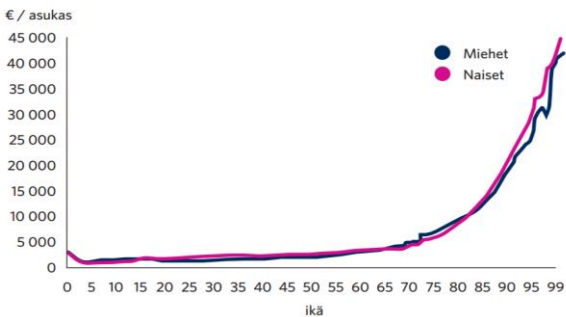
Liitekuvio 3. Väestö iän ja sukupuolen mukaan 2017

Liitekuvio 4. Väestö iän ja sukupuolen mukaan 2040, ennuste 2018

Lähde: Tilastokeskus, väestöennuste 2018-2070

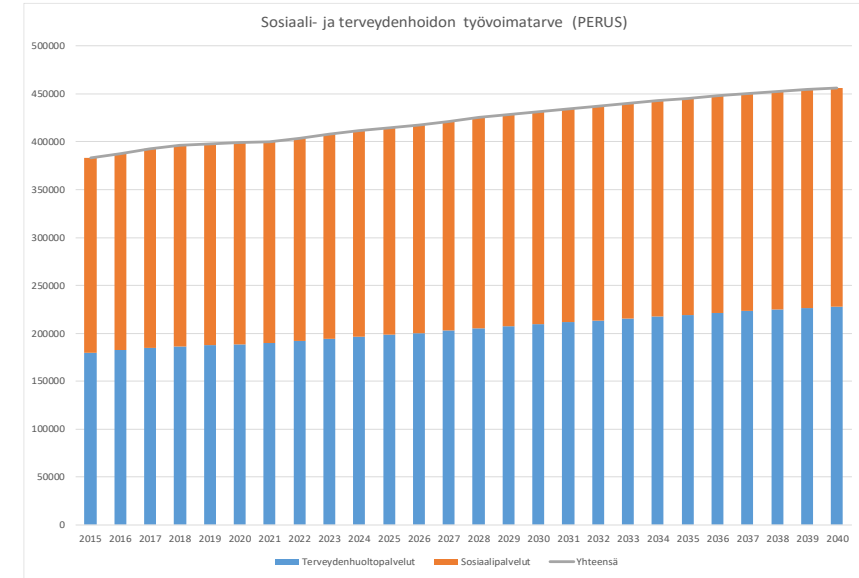
Kuvio 4: Terveysmenot asukasta kohti ikä- ja sukupuoliyryhmittäin 2011, lähde: THL, 2014

		Kaikki eläkkeet			
Ammattiala	Vakuutetut 31.12.2017	2019-2023	2019-2028	2019-2033	2019-2038
Terveys	180 691	15,7 %	30,8 %	44,2 %	55,9 %
Sosiaali	77 471	18,5 %	36,7 %	53,4 %	67,9 %
Yht.	258 090	42 700	84 077	121 234	153 608

Kuntatyöntekijöiden (vakuutetut 31.12.2017) eläköityminen 2019-2038 eläkelajin ja ammattialan mukaan. Lukumäärät ja osuudet vakuutettujen määrästä 31.12.2017. Lähde Kevan eläköitymisennuste 2019-2038.

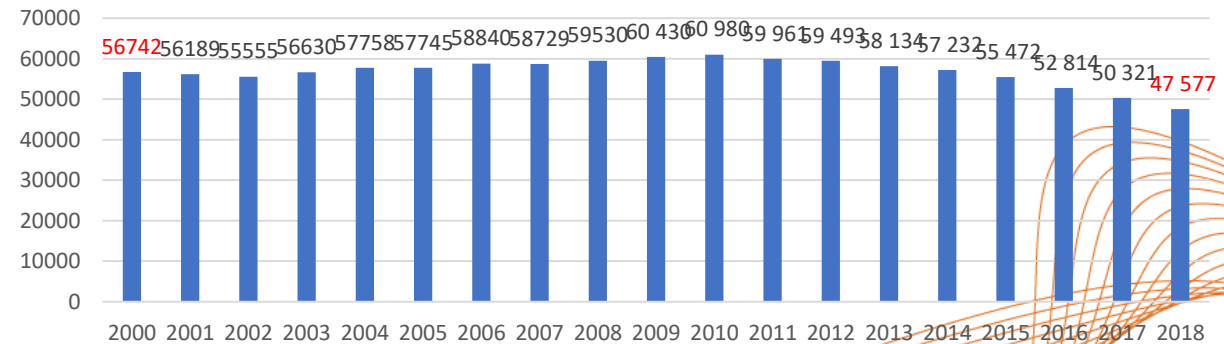
KOULUTUS	KOULUTUS-ALA	SOTE -ALOILLE VALMISTUNEET 2018*
Ammatillinen	Terveys- ja hyvinvointialat	15 096 (* 2017)
Ammattikorkea	Terveys	7 263
	Hyvinvointi	3 051
Yliopisto	Terveys	1 314
	Sosiaalityö	362
	Yhteensä	27 086

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen. Osalla valmistuneista sote-alan aiempi tutkinto suoritettuna (ei kerro suoraan henkilömäärän lisäystä).

Ennuste väestön ikääntymisen aiheuttama työvoimatarve sote-sektorilla (**yhteensä > 50 000**). Perusura rakentuu onnistuneille poliittikkatoimille mm. sote-uudistus. Lähde: THL/ Juha Honkatukia

Syntyneiden määrä

Lähde: Tilastokeskus, Tilastot, Väestö: http://www.tilastokeskus.fi/til/synt/2018/synt_2018_2019-04-26_tie_001_fi.html

Työvoimatarve tulevaisuudessa suurempi kuin syntyvien lukumäärä

Työvoimatarve
vuodessa
n. 62 000
henkilöä kaikille
aloille yhteensä

Syntyvyys
vuodessa
n. 48 000
henkilöä (2018)

KT edellyttää, että

- Kunta-alalle taataan riittävä määrä koulutuspaikkoja, jotka kohdennetaan työelämän tarvetta vastaavasti
- Koulutuksen ja työn houkuttelevuutta parannetaan
- Koulutuksen läpäisyä tehostetaan & keskeytyksiä vähennetään
- Alan vaihtajat, työnohessa opiskelijat – aikuiskoulutustarjontaa ja opiskeluväyliä kehitetään
- Maahan muuttaneiden / oleskeluluvan saaneiden kotouttaminen ja kouluttaminen – kielitaito, kelpoisuudet, opiskelu edistämään työllistymistä
- Työperäistä maahanmuuttoa sujuvoitetaan ja lisätään.

KT edellyttää, että uusiin lakialoitteisiin sisällytetään vaikutusarviointi työvoimatarpeisiin ja selkeä suunnitelma työvoimatarpeiden laadullisesta ja määrällisestä täyttämisestä.

Mitä muuta?

KT edellyttää, että osana hallituksen työllisyysohjelmaa laaditaan kattava toimenpideohjelma sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman saatavuuden edistämisestä.

SOTELIIDERIT

HANKKEEN FOKUS:
**Strategisen henkilöstöjohtamisen ja
työnantajatoiminnan kehittäminen muutoksissa.**

**STM:n kautta ESR-rahoitusta saaneiden hankkeiden verkottaminen ja
tulosten hyödyntämisen tuki verkostoissa.**

26.9.2019 Aija Tuimala
projektipäällikkö

ONNISTU YHDESSÄ- SOTELIIDERIT 2019-2021-

tuemme sote-työnantajia strategisessa henkilöstöjohtamisessa ja työnantajaroolissa

Huomioimme kansallisen sote-uudistuksen vaikutukset: Muutokset ja niiden johtaminen

HAASTAT-
TELUT
JOHDOLLE
- odotukset
sisällöstä ja
toiminta-
tavoista

Odotuksina
mm. teema-
työskentely
ja
alueelliset
tilaisuudet
sekä sote-
uudistuksen
tuki

**Kutsumme asiantuntijoita 10-15
hengen teemaryhmätyöskentelyyn:**
jatkoideointia teematyöpajoissa
kansallisen ja paikallisen valmistelun
tueksi, 5 erillistä ryhmää

Työvoiman
saatavuus

Tiedolla
johtaminen

Uudistuva
johtaminen

Maahan-
muuttajien
työllistäminen

Tuottavuuden
johtaminen

**Järjestämme kansallisia
seminaareja sekä
pilotoimme alueellisia
tilaisuuksia:** Johtamisen
kehittämistarpeet,
onnistumiset ja haasteet

"Sote-tulevaisuus
haastaa johdon"-
seminaari 12.11.19

Alueelliset pilotit
1-3 kpl johdon
työnantaja-
seminaareja

2020 ja 2021

Jatkamme yhteisen
valmistelun pohjalta
työskentelyä ajankohtaisista
teemoista

**SOTELIIDERIT
onnistuvat yhdessä**

Ilmoita kiinnostuksesi asiantuntijaryhmään tai aluepilottiin
30.9. mennessä soteliiderit@kt.fi

SOTE-TYÖN TULEVAISUUS HAASTAA JOHDON

- miten haasteeseen vastataan?

Aika 12.11.2019 klo 10 - 16.30, aamukahvi klo 9.30 alkaen
Paikka Helsinki, Kuntatalo
Kutsutut Sote-työnantajat: Sote-johto, kuntajohto, SHP johto, HR-johto
Päivän puheenjohtajana toimii KT:n neuvottelupäällikkö Henrika Nybondas-Kangas

- 10.00 Tervetuloa, *Markku Jalonen, johtaja, KT Kuntatyönantajat*
- 10.15 Johtamisen haasteista, *Jorma Haapanen, KT:n valtuuskunnan varapuheenjohtaja*
- 10.40 **Johtamisen tasapainoilua jatkuvassa muutoksessa ja talouspaineessa**
- Arttu-tutkimus osoittaa tarpeita johtamisen kehittämiseen, n.n.
  - Johtamisen kehittämistarpeet sosiaali- ja terveysalan työhyvinvointikyselyn tulosten valossa, *dosentti Sirpa Syvänen, Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus, SoteDialogit-hanke*
- 11.30 **Kokemukset arjen tasapainoilusta ja onnistumisista, esitykset ja yhteiskeskustelu**
- Kunnat työnantajina, järjestäjinä ja rahoittajina
Timo Halonen, kaupunginjohtaja, Mikkeli
  - Investoinnit ja osaamisen kehittäminen
Ilkka Luoma, johtaja, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
  - Case Eteva - yhteistyöllä tuloksiin
Katrina Harjuhahto-Madetoja, toimitusjohtaja, Eteva
- 12.30 Lounas
- 13.15 **Miten sote-työhön saadaan resurssit ja tekijät kohdilleen?**
- Nuoren työntekijän kokemuksia - kooste tai puhe
  - Hallitusohjelman tavoitteiden toimeenpano
Tuija Kumpulainen, hyvinvointi- ja palveluosaston päällikkö, STM
  - Strateginen työkykyjohtaminen sote-muutoksessa
Timo Leino, ylilääkäri, Työterveyslaitos
  - Sijaisten saatavuus ja työn tekemisen trendit
Anne Sivula, toimitusjohtaja Seure
  - Arjen esimieskokemus/työn muutos
- 15.00 **Johtopäätökset päivästä ja toimenpiteet eteenpäin, projektipäällikkö Aija Tuimala, Soteliiderit, KT**
- 15.20 Verkostoitumista cocktail-tarjoilun äärellä
- 16.30 Tilaisuus päättyy

JOHDON SEMINAARI 12.11.19

Tervetuloa!
Ilmoittautuminen seminaariin aukeaa
kuun vaihteen tienoilla www.kt.fi -sivustolla.